

Omtaler PEDAGOGDAGENE 2014

Fredag 15. august

Musikk (MU)

MU1: Brit Ågot Brøske Danielsen og Vegar Storsve

Praktisk musisering og komponering i store grupper

Dette er et kurs for deg som vil ha påfyll og inspirasjon, og nye ideer til samspill og komponeringsaktiviteter for barn og unge. Gjennom kurset får deltakerne erfare praktiske aktiviteter innen musisering og komponering med særlig fokus på tilrettelegging for barn i ulike aldre og med ulike forutsetninger. Målet er å fylle dagene med konkrete aktiviteter og tips som allerede er godt utprøvd i musikkundervisning. Kurset inneholder blant annet:

- Musisering med stemme og kropp
- Komponeringsaktiviteter for barn
- Bruk av ulike instrumenter i samspill
- Flerbruksarrangement

Passer for:

grunnskolelærere og kulturskolelærere.

Brit Ågot Brøske Danielsen har kandidatstudium i kirkemusikk fra Musikkonservatoriet i Trondheim og masterstudium i musikkpedagogikk ved NMH. Hun er førstelektor i fagdidaktikk ved Norges musikkhøgskole. Brøske-Danielsen har jobbet i flere år som musikk lærer i barne- og ungdomsskole, der hun bl.a. har utviklet kompetanse på samspill i store grupper, elevvurdering og produksjon av større skoleforestillinger. Brøske-Danielsen har også jobbet som dirigent for barne- og ungdomskor og som instrumentallærer.

Vegar Storsve er el-gitarist, har kandidat- og masterstudium i musikkpedagogikk ved NMH. Han er førstelektor i fagdidaktikk ved Norges musikkhøgskole og studiekoordinator for kandidatstudiet i musikkpedagogikk og videreutdanningen Minoritetskulturer i musikkundervisning. Storsve har praksiserfaringer fra de fleste skoleslag i Norge, og fra en rekke lokale, nasjonale og internasjonale musikkpedagogiske prosjekter. Storsve har også jobbet innen instrumental- og ensembleundervisning.

MU2: Guro Gravem Johansen

Stemmeleik og stemmebruk i barnekor

Kurset vil dreie seg om moglegheiter for og idéar til ein allsidig musikalsk oppseding i barnekor, der ein stimulerar stemme, gehør og ei musikalsk medvitsgjering. Barn i dag har ofte store mengder musikalsk erfaring gjennom tilgang på nett og digital teknologi, der song ofte er i fokus. Vi vil ta opp korleis ein korleiar kan bygge på slike erfaringar, og samstundes ta i bruk barns fordomsfrie evne til leik og utforsking, for å utvikle musikalsk kompetanse knytt til rytmikk, intonasjons- og stemmekontroll, form, spenningskurver, og ikkje minst skapande tilnærmingar til å synge i kor.

Passar for:

kordirigentar, songpedagogar og musikk lærarar i grunnskulen. Krev ingen spesielle forkunnskapar.

Guro Gravem Johansen er utdanna faglærer i musikk/jazzsong ved Norges musikkhøgskole. Ho har skreve hovudoppgåve i pedagogikk med fokus på gehør og improvisasjon, og disputerte hausten 2013 med si doktoravhandling om å øve på improvisasjon. Ho har og vore aktiv som songar i grupper som SØYR, Crazy Moon og Østerdalsmusikk. Ho underviser bl. a. i jazzsong, didaktikk og jazzgehortrening ved Musikkhøgskolen.

MU3: Bjørg J. Bjøntegaard og Merete Markussen

Kreativt samspill

Dette kurset tar utgangspunkt i at gruppeundervisning ikke er en erstatning for individuell undervisning, men en egen undervisningsform. Kurset bygger på å lære sansebaserte verktøy til bruk i gruppeundervisning, og vil ta for seg hvordan vi som lærere kan skape aktive elever i en gruppe gjennom dialog, aktiv lytting, utnyttelse av sansene og gjensidig respekt. Hvordan kan vi som lærere legge til rette for at elever skal være ressurser for hverandre? Læreren som veileder vil være et vektlagt tema. Kurset blir både teoretisk og praktisk. Det presenteres mange konkrete øvelser. Ta med instrument!

Passer for:

Hovedinstrumentlærere på alle instrumenter.

Bjørg J. Bjøntegaard er førsteamanuensis og viserektor for utdanning ved Norges musikkhøgskole. Hun er pianist med en utøvende musikerbakgrunn, men har de senere årene undervist i instrumentaldidaktikk og praksis ved høgskolen. Bjørg har i sine FoU arbeider bl.a. fokusert på talentutvikling og organisering av instrumentalundervisning på ulike instrumenter. Denne presentasjonen bygger på et forskningsarbeid gjennomført i samarbeid med instrumentallærere ved Norges musikkhøgskole. [Les mer](#)

Merete Markussen er utdannet fløytist fra Barratt Due musikk-institutt, utenlandsstudier i utøvende fløytespill og kammermusikk i Caen, Frankrike og Praha, Tsjekia. Hun har hovedfag i musikkpedagogikk fra Norges Musikkhøgskole. Markussen har bred erfaring med å undervise i ulike aldre fra kulturskole til høyskole, og har vært lærer på musikkfolkehøgskole, distriktsmusiker på Vestlandet og høyskolelektor på musikkonservatoriet i Stavanger. I dag er Merete kunstnerisk leder av Kalkmølla Kulturstasjon i Bærum, fløytelærer på kulturskolen i Bærum og ved institutt for musikkvitenskap ved UiO samt frilanser som fløytist. Hun

dirigerer Sem Vocalis som er et kammerkor ved Nakuhel (natur-kultur-helse) senteret på Sem i Asker.

MU4: Elisabeth Olhans og Marianne Tomasgaard

Folkemusikk eller klassisk musikk i undervisninga? - Ja takk, begge deler!

Et interaktivt foredrag om kvaliteter og utfordringer med å bruke folkemusikk i undervisningssammenheng. Foredragsholderne vil gi praktiske eksempler fra eget virke som kulturskolelærere og prosjektledere. Elisabeth og Marianne har med 30 fioliner (!) og feleslått «Hei på deg potet og pannekake» blir lært bort til alle deltakerne. I tillegg blir utdrag av «Fossegrimen – en fortellende konsert» presentert. Denne forestillingen markerte finalen i et treårig prosjekt der Dextra Musica, et datterselskap av Sparebankstiftelsen DNB har bidratt med ekstra midler til strykeelever i Follo og deler av Østfold. Det har i prosjektet vært fokus på både klassisk musikk og folkemusikk, og med 180 spillende, syngende og dansende barn og ungdommer, solister, profesjonelle og amatører ble konserten i Oslo Konserthus et sjeldent og sjangeroverskridende møte for både deltagere og publikum.

Passer for:

Alle kulturskolelærere. Krever ingen forkunnskaper.

Elisabet Olhans er født i Sverige og utdannet ved Norges Musikkhøgskole. Hun er bratsjist, pedagog og medlem av folkemusikktrioen Kjerringrokk som i tillegg til konsertvirksomhet også har lang erfaring med seminarvirksomhet for barn og unge. Hun har bred orkestererfaring fra blant annet Kork og Stavanger symfoniorkester. Olhans underviser i fiolin, bratsj og orkester ved Kulturskolen i Ås. Siden

2011 har hun vært prosjektleder for Follo-kulturskolenes samarbeid med Dextra Musica, som har ført til et innholdsrikt samarbeid, bl.a. Fossegrimen i Oslo konserthus (regi: Leif Stinnerbom), konserter under Oslo internasjonale kirkemusikkfestival og konserter med 150 elever sammen med Alexander Rybak i Ås kulturhus.

Marianne Tomasgård er felespiller, folkemusiker og folkedanser, blant annet med gruppene Honndalstausene og Kjerringrokk. Hun har turnert for Rikskonsertene og DKS og har musikkutdanning fra University of Houston. Tomasgaard underviser ved Kulturskolen i Enebakk i fiolin og spelemannslag, og er ofte brukt som instruktør på kurs og seminarer. Hun har de siste tre årene jobbet som prosjektleder for Samarbeidsutvalget for folkemusikk og folkedans i Akershus, (SAFFA) med barne- og ungdomsprosjektet «Spillevinka». Marianne arbeider også for tiden med å kartlegge undervisningstilbudet i folkemusikk og folkedans ved kulturskoler rundt om i landet på oppdrag av FolkOrg, og er opptatt av å fremme kunnskap og interesse for tradisjonsmusikken fra Akershus.

MU5: Lars Andreas Haug og Vidar Sæther **Gehörarbeiderne**

«Gehörarbeiderne» lærer bort gehørspilllåter og metodikken rundt dette. Hvordan lager du og øver inn en god gehørspillåt? Her får du mange gode tips på hvordan du lager og bygger opp en god gehørspillåt. Du får også noen gode metoder på hvordan du kan øve inn låten, jobbe med form, improvisasjon og musikalsk uttrykk.

Dette kurset går over en hel dag.

Passer for:

Messingblåsere/ treblåsere, slagverkere, korpsinstruktører/dirigenter.

Krever ingen forkunnskaper.

Vidar Sæther er utdannet som musikkpedagog ved Norges Musikkhøgskole. Han har gitt ut plater med blant annet bandene Funky Butt og Moments Notice. Vidar jobber nå som musikk lærer i videregående skole, og driver tre nettsteder med fokus på musikk og undervisning:

- musikkteori.net
- improskolen.no
- smartundervisning.no

Lars Andreas Haug er jazztubaist og komponist som gikk på Musikkhøgskolen fra 1994-2001. Har gitt ut tre plater i eget navn. Haug har holdt kurs med Vidar Sæther siden 1994.

MU6: Anita Wegger og Liv Aukner

Pianoorkester

Dette er en workshop for pianolærere hvor deltagerne blir musikere i dagens pianoorkester. Vårt motto er: Jo flere vi er sammen jo morsommere blir det. På pianoorkesterkurset skal vi:

- spille igjennom repertoar på forskjellige nivå. Dette blir både musikk spesielt tilrettelagt for pianoorkester og musikk hvor musikerne er med på å lage sine egne stemmer (tilrettelegging av repertoar).
- Snakke om storgruppemetodikk og lærersamarbeid.

Vårt mål er at alle skal ha med seg materiale hjem som de kan bruke direkte i undervisningen. Alle deltakere får derfor et kompendium med notemateriell i forskjellige sjangere og vanskelighetsgrader.

Passer for:

Passer for lærere med piano som hoved- eller bifag.

Anita Haagenrud Wegger og Liv Karen Aukner har sin utdannelse fra Norges musikkhøgskole og Barratt Dues musikkinstitut.

De er begge pianolærere ved Oppegård kulturskole, og har jobbet med fokus på samspill for pianister siden høsten 1996. Høsten 2001 startet de et pianoorkesterprosjekt på Oppegård Kulturskole og

fortsatte dette fram til det ble et fast tilbud på kulturskolen fra høsten 2003. Dette arbeidet førte til at de fikk lyst til å tilby sommerkurs for pianister. Deres første sommerkurs ble holdt sommeren 2000 med 13 pianister. Da Oppegård kulturskole startet med faste sommerkurs i 2008, ønsket de at skolens pianister skulle få et sommerkurstilbud på lik linje med andre instrumentalister.

I tillegg har de vært rundt i Norge og kurset lærere i pianoorkester og storgruppemetodikk. Dette ofte i regi av Norsk kulturskoleråd. De har også hatt samspillseminarer med elever i mange kulturskoler rundt om i Norge.

MU7: Jan Utbult

Motiverende samspill for elever på nybegynner-/ aspirant- og juniorkorpsnivå

En workshop oppbygd så att man blandar forelesning, spel tillsammans och respons från deltagarna. Alla lærere tar med sig sine egne instrument og bildar en gemensam orkester. Glædje, motivation og gemenskap er några av de viktigaste ingredienserna för en blomstrande korpsverksamhet. Detta är också utgångspunkten för metodeverkene "Startklart", "Blåståget" og "Blåbanken". Materialen er anpassade för samspel i ulike svårhetsgrader för elever från nybörjare till juniorkorpsnivå. Här ges du möjlighet till en fördjupning av innehåll og metodik tillsammans med opphovsmannen. Under passet blandas forelesning, spel tillsammans og respons från deltagarna.

Husk å ta med eget instrument! Deltakerne vil få tilbud om spesialpris på metodeverkene omtalt ovenfor. Workshopen foregår på svensk.

Passer for:

Lærere på blåseinstrumenter.

Jan Utbult er idag en av Sveriges mest kjende forfattere av læromedel for musikkundervisning og hans material anvendes på de allra flesta musikk- og kulturskoler i Sverige. Mange av materialen anvendes även mycket i Norge. Jan er utdannet instrumental/ensemblelærer ved Musikhøgskolan i Göteborg og har bl.a. varit verksam ved Musikk- & kulturskolan i Härnösand. Jan arbeider sedan 1998 med læromedelsproduksjon på heltid.

Teater (TE)

TE1: Kjersti Haugen

Improvisasjon og lek som metode i prosessen mot ferdig forestilling

Kurset kommer til å være både teoretisk og praktisk (ta med klær og sko som det går greit å bevege seg i). Vi jobber med ulike innganger til improvisasjon. Målet er å inspirere skuespilleren til improvisasjon og lek som kan gi materiale til å bygge en forestilling.

Dette kurset går over en hel dag.

Passer for:

Alle. Trenger ingen forkunnskaper

Kjersti Haugen fullførte sin utdanning som regissør ved Statens Teaterhøgskole i Oslo i 2005, og har siden den tid vært bosatt i Trondheim, samtidig som hun har etablert seg som frilansregissør. Fra 2010, da Kristian Seltun tiltrådte som teatersjef, har Kjersti Haugen vært ansatt som husregissør ved **Trøndelag Teater**.

Hun har siden 2005 jobbet som regissør ved ulike institusjonsteater. Har bl.a. Satt opp:

- «Verdas mest forelska par» av Rune Belsvik ved Det Norske Teateret
- «Hunden i høyet» av Lope de Vega ved Hålogaland Teater
- «Gjengangere» og «Et dukkehjem» av Ibsen ved Trøndelag Teater
- «Jeanne d'Arc» av Jean Anouilh ved Trøndelag Teater

Før det jobbet hun to år som teaterlærer på Hallingdal Folkehøgskole og to år ved Romerike Folkehøgskole.

Visuell kunst (VK)

VK1: Gunilla Öman

Lära sig att se och teckna det jag ser, inte det jag tror att jag vet

Lek, experiment, opplevelse, gestaltning, refleksjon.

Eleven som resurs. Bilden som språk.

Hennes främsta uppgift har varit att förmedla ett sätt att arbeta på som gör att du tror på dig själv och att du vet vad du vill.

Hon vill entusiasmera dig till att uttrycka dig, känna lust, frustration, glädje. Vilka barn vill vi ha i framtiden är en fråga hon ställer sig varenda dag när hon är i lärande sammanhang. De flesta svarar säkert att det är självständiga barn vi vill ha. För att få det måste vi vuxna sluta värdera och istället våga lyssna och utmana barnen.

Passar för:

Alla som är intresserad av utveckling.

Krever inga förkunskaper, men ett intresse att förnya sig.

Gunilla Öhman - Konstpedagog utvecklare

Gunilla Öhman har i 31 år arbetat som konstpedagog i förskolor och skolor, egen bildskola. Varit handledare i förskolor skolor.

Utvecklingsarbete med långtidsarbetslösa och långtidssjukskrivna. En hel del föreläsningar och Workshop i Sverige och Norge.

VK2: Linn Knudsen

Ocean Hope! Et kunstprosjekt om miljø

Det er seks ganger mer plast enn plankton i havet. Fugl og fisk dør med magen full av vårt plastsøppel. Man snakker om et eget plastkontinent i havet som flyter rundt under overflaten. Havet og alt liv i det er truet av denne massive mengden søppel som ikke har noe sted å dra. Det forsvinner ikke og brytes uendelig sakte ned. Det kan gå tusenvis av år før det er borte. Samtidig pøses det på med nytt søppel hvert eneste minutt i døgnet. Slik det ser ut nå er havet dødsdømt. Ocean Hope reiser land og strand rundt i Norden for å øke bevisstheten rundt dette problemet. Vi engasjerer skoler og elever til å tenke løsninger og til å være med å rydde opp strendene våre. Vi samles rundt et prosjekt der vi samler søppel og bygger en hytte av dette sammen. Kunstner Solveig Egeland er hyttenes mor og står for utformingen i hvert prosjekt. Elever og miljøagenter er med og bygger. Hyttene står nå blant annet på Utsira, Hvaler og Lista som vakre varsler om at vi må ta oss sammen og redde havet. Vi ønsker å skape noe positivt og vakkert ut av det som for tiden kan virke som en umulig kamp mot klokka. Ocean Hope engasjerer og setter unge hjerner i arbeid!

Om workshopen:

Det vil bli gitt et innførende foredrag og senere en workshop som viser hvordan vi bruker søppel som middel i undervisning om miljøet. Vi er opptatt av at elevene skal få være «hands on» og at de skal få mest mulig nærkontakt med det vi snakker om, altså reell forståelse av svært reelle problemer.

Passer for:

Pedagoger og andre som jobber med barn og unge på barneskole og ungdomsskole-nivå. Ingen forhåndskunnskaper er nødvendig, men sett deg gjerne inn i problematikken.

Linn Knudsen er utdannet arkeolog med hovedfag i maritimt kulturlandskap. Hun har jobbet som fylkesarkeolog og som rådgiver hos Riksantikvaren. Nå driver hun sitt eget firma og har i en årrekke jobbet sammen med Solveig Egeland på hennes prosjekter og spesielt på Ocean Hope. Formidling har vært hennes store hjertebarn i alle årene hun har vært arkeolog og kontakt med barn og unge oppleves som fagets mest meningsfulle side. Linn har hatt pedagogisk ansvar i Ocean Hope prosjektet.

Dans (DA)

DA1: Veslemøy Ellefsen og Heidi Haraldsen

Dans i møte med barn

Hvordan planlegge, gjennomføre og vurdere danseundervisning for barn som ivaretar barnets egenart og integrerer danseteknikk med barns utfoldelse, uttrykk og kreativitet? Dette er et halvdagskurs som kombinerer teori og praksis for å gjøre deltakerne bedre rustet til å undervise barn i ulike dansestiler.

Passer for:

Pedagoger som underviser i dans

Veslemøy Ellefsen er utdannet ved Den Norske Operas ballettskole (pedagoglinjen) og har gjennomført studier i pedagogikk ved UiO. Hun har medvirket i en rekke danse- og teaterproduksjoner. Ellefsen er ansatt ved Kunsthøgskolen i Oslo som studieleder for praktisk- pedagogisk utdanning (PPU) i dans og teater hvor hun også underviser i fagdidaktikk. Hun er også medlem av Norsk kulturskoleråds ressursgrupper innen teater og dans.

Heidi Haraldsen er høgskolelektor i pedagogikk og studieprogramansvarlig for Praktisk- Pedagogisk Utdanning (PPU) i dans og teater. I tillegg er hun fagansvarlig for høgskolepedagogikk kurset Pedagogikk, vurdering og veiledning i kunstoppplæring.

Heidi er utdannet med bachelor i dans fra Statens Balletthøgskole (pedagoglinjen, fordypning jazzdans), og videre fra Pedagogisk Forskningsinstitutt ved Universitet i Oslo med hovedfag (cand.ed) med avhandlingen «Det estetiske mennesket- betingelser for en mer estetisk pedagogikk». Heidi har jobbet mye med undervisning og

koreografi/sceneproduksjon i dans ute og undervisning og FOU i kunstpedagogikk på KHiO siden 2008. Hun har også jobbet som fagredaktør for læremidler i dans gjennom serien *Scenetreff* (Tell forlag).

DA2: Merete Lingjærde

Jazzdans – teknikk og metode

Lingjærde vil innlede med å snakke om hva som kjennetegner jazzdans, hva som kreves for å bli en jazzdanser og hvordan hun tenker i forhold til oppbygging av en jazzklasse. Deretter vil hun igjennom eksempler på sin egen undervisning i jazzdans rette fokus på hva, hvordan og hvorfor i forhold til et overordnet mål om å kunne utdanne en jazzdanser.

Fokus vil være på å balansere arbeidet med å bygge en sterk teknikk samtidig som man utvikler musikalitet, dynamikk og ulike bevegelseskvaliteter. Hun håper på en dialog med kursdeltagerne med bakgrunn i deres egne erfaringer og problemstillinger.

Innhold: Dialog, spørsmål, diskusjon, praktiske øvelser og eksempler/ erfarings- utveksling.

Passer for:

For pedagoger med grunnleggende dansefaglig bakgrunn og som underviser i dans ved Kulturskoler, på private ballettskoler eller i skoleverket.

Merete Lingjærde er utdannet ved Statens Balletthøgskole og har i 34 år jobbet som pedagog i jazzdans. Hun er programansvarlig for BA jazzdans ved Kunsthøgskolen i Oslo/Balletthøgskolen og fikk i 2012, som Norges første, personlig opprykk til dosent i jazzdans. I 1994 tok hun initiativet til å stifte Oslo Danse Ensemble og har nå i 20 år ledet kompaniet. Ved siden av en lang karriere som både pedagog og koreograf er Merete kjent som hoveddommer i TvNorge sitt program «Dansefeber» i 2006 og 2007, og hun hadde kunstnerisk ledelse og regi ved Riksteatrets turneversjon av programmet. I 2008 var hun den norske representanten i juryen i So You Think You Can Dance Skandinavia.

DA3: Cecilie Lindeman Steen

Samtidsdans – teknikk og metode

Samtidsdansen er et felt som stadig forskyver forståelsen av hva det kan være og med en pågående ekspansjon i et mangfold av uttrykk. Steen underviser ut i fra en grunntanke om at hennes perspektiv på dans, mer enn å være en mal eller mål, representerer en *åpning for studentene mot ytterligere flere perspektiver og innganger* til å arbeide med dans.

Undervisningen er bare én mulighet, et "sted" for erfaring. Et viktig mål med undervisningen er å *bevisstgjøre* studentene – slik at de *selvstendig* kan se mulighetene som finnes og hvordan å ta dem i bruk. I kurset vil hun innledningsvis presentere hvordan hun tenker, planlegger og arbeider med undervisning i samtidsdans på Kunsthøgskolen i Oslo. Hun legger opp til både praktiske eksempler, øvelser og oppgaver fra undervisningen samt diskusjon og deling relatert til kursdeltagernes egne erfaringer og faglige problemstillinger.

Innhold: Presentasjon av undervisningspraksis, dialog, spørsmål, diskusjon, praktiske øvelser, oppgaver og eksempler/erfaringsutveksling.

Passer for:

For pedagoger med grunnleggende dansefaglig bakgrunn og som underviser i dans ved Kulturskoler, på private ballettskoler eller i skoleverket.

Cecilie L. Steen er utdannet fra Statens Balletthøgskole (KHIO) i 1985. Siden 1986 har hun arbeidet som utøvende dansekunstner, hovedsakelig i det frie scenekunstheltet, men også i bl.a Carte Blanche og Riksteatret. Virksomheten omfatter medvirking i rundt 90 helaftens produksjoner med nasjonal og internasjonal turnevirksomhet. Steen har siden 2008 undervist i moderne- og samtidsdans på Kunsthøgskolen i Oslo og siden 2011 på åremål som førsteamanuensis. I tillegg har hun holdt diverse workshops i samtidsdans og improvisasjon for profesjonelle eller øvede amatører/ungdom og på videregående skoler relatert til forestillinger med kompaniet zero visibility corp.

Formidling (FO)

FO1: Philip Dammen

Prestasjonsforberedelser –

Hvordan er de psykiske spenninger bygget opp og hvordan mestre prestasjonsrelaterte psykiske spenninger?

Innledningen vil være relevant for lærere som underviser i kunstfag og elever som står overfor prestasjonsrelaterte utfordringer. Innledningen vil også fokusere på mentale strategier for utvikling av dyktighet på kulturskolens ulike fagområder og mer generelt prestasjonsrelaterte utfordringer knyttet til utvikling av dyktighet på eget undervisningsfelt. Ta gjerne med utfordringer som dere står overfor av pedagogisk/psykisk karakter. Om vi rekker vil det bli gitt /vist enkelte løsninger på disse.

Passer for:

De som underviser elever i kunstfag, hvor fremføring er en selvsagt del av faget, primært musikk, dans og teater. Trenger ingen spesifikke forkunnskaper.

Philip Dammen er førsteamanuensis i pedagogikk ved Norges musikkhøgskole. Dammen har forsket på og tatt en doktorgrad om psykisk endring, utviklet faget prestasjonsforberedelse ved NMH, holdt forelesninger for ulike kulturskoler om prestasjonsforberedelse og jobbet med bl.a. musikere, skuespillere og ballettdansere for å redusere uro og å utvikle mestringsevne knyttet til prøvespill, konserter, repertoar etc, samt undervist i mentale strategier for utvikling av dyktighet på instrument.

FO2: Endre Volden

Eleven som ressurs

Kurset vil ta utgangspunkt i hvordan eleven selv kan være en ressurs man som pedagog kan utnytte. Et sentralt tema vil være forholdet mellom STYRING og FRIHET. Hvor mye skal man som pedagog slippe elevene til, hvordan skal man lede kreative og estetiske prosesser og hele tiden ballansere dette forholdet mellom styring og frihet? Hva fremmer læring og hva hemmer den samme læringsprosessen?

Arbeid med formidling vil danne grunnlaget for arbeid og diskusjon. Du vil som kursdeltager få faglig påfyll med tanke på formidling, og samtidig få nye innspill på hvordan du kan jobbe på ulike måter som pedagog.

Kurset vil være en blanding av foredrag, diskusjon, individuelt arbeid og arbeid i grupper med påfølgende refleksjon og diskusjon. For kursholder er det viktig og hele tiden knytte det som gjøres i kurset opp til en hverdag som de deltagende er en del av.

Passer for:

Alle utøvende disipliner, da det vil være et sterkt fokus på overføringsverdien av teatertenkingen til andre fag, være seg billedkunst, musikk, dans osv. **Spesielt for andre disipliner enn drama/teater** vil dette være et veldig nyttig kurs som vil gi noen nye perspektiver og måter å tenke på.

Endre Volden jobber til daglig som drama og teaterpedagog ved dramalinja, Fagerlia vgs. i Ålesund. Han jobber også frilans som instruktør med egne prosjekter og teaterforestillinger. I tillegg til å holde kurs i formidling/iscenesettelse.

Kulturskolebanken (KB)

KB1: Torkel Øien: Om kulturskolebanken
Frøydis Rui-Rahman: Kulturskolebanken – fra undervisningsrom til scenerom.

Torkel Øien starter denne parallellen med en kort presentasjon av Kulturskolebanken. (<http://www.kulturskolebanken.no/>)

Videre vil Frøydis Rui-Rahman lede kursdeltakerne gjennom noen aktive timer der det veksles mellom diskusjonsbasert foredrag og praktiske oppgaver. Hensikten er å øke bevisstheten om pedagogens rolle fra undervisningsrommet til scenerommet, og har som mål å gi noen verktøy på veien. Underveis vil det fokuseres på hvordan man kan benytte elevene som ressurser i en prosjektperiode/produksjonsprosess.

Dette kurset går over en hel dag.

Passer for:

Alle som underviser i musikk og sceniske fag. Krever ingen forkunnskaper.

Frøydis Rui-Rahman har 6 år med utdanning i drama og teater. Hun er blant annet utdannet skuespiller og har i tillegg en bachelor i drama- og teaterkommunikasjon fra Høgskolen i Oslo. Som ung spilte hun tverrfløyte, sang, danset, skrev og drev med politikk. Med andre ord er hun nærmest oppvokst på en eller annen scene. Frøydis omtaler seg selv som «kulturpotet» fordi hun i dag er koordinator for Den Kulturelle Skolesekken, ansvarlig for Ungdommens Kulturmønstring og teaterinstruktør i Røyken Kulturskole. Hun har også drevet eget foretak som produsent og regissør siden 2001 og er fra i år produsent for Factory Light Festival. Frøydis er en dedikert pedagog som er svært opptatt av det hun kaller den kulturelle allmennkompetanse. For mer informasjon, se www.froydis.no

Torkel Øien er ansatt i Norsk kulturskoleråd, med arbeidsområder som kulturskoleutvikling, kulturproduksjon og kompetanseutvikling. Øien har lang erfaring i veiledning og rådgivning av kommuner og kulturskoler i lokalt utviklingsarbeid, knyttet til kunst og kulturarbeid for barn og unge. Øien er prosjektleder for Nordea-prosjektet KUL-TUR, som handler om produksjon, prosjektledelse og formidling. Han underviser dessuten i konsertproduksjon og arbeider med elever i produksjonsarbeid på Barratt Due musikk institutt. Han har tidligere arbeidet som kulturhus- og kulturarenasjef i Asker kommune, musikkonsulent i Norges Musikkorps Forbund og lærer og nestleder ved Asker kulturskole. og han var også ansvarlig for å utvikle Den kulturelle skolesekken for Asker kommune. Øien har i tillegg vært leder for mange ulike kulturprosjekter innenfor det offentlige og i det frivillige kulturlivet.